ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρασβούργο, 17.9.2024
COM(2024) 55 final

2024/0230 (NLE)

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα, που αντικαθιστά τη σύσταση 2009/C 296/02 του Συμβουλίου

{SWD(2024) 55 final} - {SWD(2024) 56 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

- **Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης**

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Σχεδίου για την Καταπολέμηση του Καρκίνου, η Επιτροπή εξήγγειλε την πρόθεσή της να επικαιροποιήσει τη σύσταση του Συμβουλίου για περιβάλλον χωρίς καπνό[1]. Ένας από τους σχετικούς με τον καπνό στόχους του σχεδίου είναι να συμβάλει στη δημιουργία μιας «γενιάς χωρίς καπνό», όπου λιγότερο από το 5 % του πληθυσμού θα χρησιμοποιεί καπνό έως το 2040, σε σύγκριση με περίπου 25 % σήμερα. Η αναθεώρηση της σύστασης του Συμβουλίου για περιβάλλον χωρίς καπνό είναι μια πρωτοβουλία που έχει ως στόχο να συμβάλει θετικά στην επίτευξη αυτού του στόχου, να εκπληρώσει τον στόχο της καλύτερης προστασίας των ατόμων στην Ένωση από τον δευτερογενή καπνό προϊόντων καπνού καύσης και από τα δευτερογενή αερολύματα που προέρχονται από τη χρήση νεοεμφανιζόμενων προϊόντων, καθώς και να προωθήσει τη διακοπή του καπνίσματος και να βοηθήσει στο να σταματήσει να θεωρείται φυσιολογικό το κάπνισμα και η χρήση νικοτίνης.

Η ισχύουσα σύσταση του Συμβουλίου (2009/C 296/02) διατυπώνει συστάσεις προς τα κράτη μέλη για την εφαρμογή της σύμβασης-πλαισίου του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τον έλεγχο του καπνού (ΣΠΕΚ) και, κατ' επέκταση, παρέχει καθοδήγηση για τη συμμόρφωσή τους με τις νομικές δεσμεύσεις που υπέχουν όσον αφορά την προστασία των ατόμων από τον δευτερογενή καπνό σε όλους τους εσωτερικούς χώρους εργασίας, τις δημόσιες μεταφορές και τους εσωτερικούς δημόσιους χώρους. Στο πεδίο εφαρμογής τής σύστασης περιλαμβάνονται τα παραδοσιακά προϊόντα καπνού, τα οποία εκείνη την εποχή θεωρούνταν το κύριο πρόβλημα, και ορισμένοι δημόσιοι χώροι, που καλύπτονταν βάσει αξιολόγησης της επικινδυνότητας κατά περίπτωση.

Ωστόσο, επί του παρόντος, η ισχύουσα σύσταση του Συμβουλίου δεν μπορεί να επιτύχει πλήρως τον προστατευτικό της σκοπό επειδή δεν καλύπτει τους υπαίθριους χώρους και λόγω των εξελίξεων στην αγορά που σχετίζονται με νεοεμφανιζόμενα προϊόντα που μπορεί να εκλύουν καπνό και/ή αερολύματα, για παράδειγμα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού, ηλεκτρονικά τσιγάρα με νικοτίνη ή χωρίς νικοτίνη και τα υποκατάστατα καπνού, καθώς και οποιαδήποτε άλλα προϊόντα εκπέμπουν καπνό και/ή αερολύματα, τα οποία αρχικά δεν περιλαμβάνονταν στη σύσταση. Ως εκ τούτου, ο σκοπός της προτεινόμενης αναθεώρησης της σύστασης του Συμβουλίου είναι διττός: να καλύψει, αφενός, τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα και, αφετέρου, ορισμένους υπαίθριους χώρους. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα αντιμετωπιστούν καλύτερα οι κίνδυνοι από τη δευτερογενή έκθεση σε αερολύματα που εκπέμπουν τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα καθώς και ο κίνδυνος από τη δευτερογενή έκθεση σε καπνό και αερολύματα σε ορισμένους υπαίθριους χώρους. Ως εκ τούτου, η αναθεώρηση της σύστασης για τις δύο αυτές πτυχές είναι αναγκαία προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της καλύτερης προστασίας των ατόμων, ιδίως των παιδιών και των νέων, στην Ένωση από την έκθεση στον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα. Η πρόταση για αναθεωρημένη σύσταση του Συμβουλίου έχει, επιπλέον, σκοπό να συμβάλει έμμεσα στο να σταματήσει να θεωρείται φυσιολογική η χρήση τόσο

[1] Σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για περιβάλλον χωρίς καπνό (ΕΕ C 296 της 5.12.2009, σ. 4).

του καπνού όσο και των νεοεμφανιζόμενων προϊόντων και, κατ' αυτόν τον τρόπο να συμβάλει στον στόχο της επίτευξης μιας γενιάς χωρίς καπνό.

Η προτεινόμενη αναθεώρηση της σύστασης του Συμβουλίου περιλαμβάνει επέκταση του πεδίου εφαρμογής της σε ορισμένα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα και υπαίθριους χώρους. Σημαντική κινητήρια δύναμη της επέκτασης αυτής είναι η ταχεία ανάπτυξη, μετά το 2009, της αγοράς νεοεμφανιζόμενων προϊόντων και η ελκυστικότητά τους, ιδίως μεταξύ των νέων, και η σημαντική έκθεση στον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα σε ορισμένους υπαίθριους χώρους. Το 2009 τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού δεν είχαν ακόμη εισέλθει στην αγορά της ΕΕ, ενώ τα ηλεκτρονικά τσιγάρα είχαν εισέλθει μόνο σε μικρό βαθμό· επομένως, η ισχύουσα σύσταση αφορά μόνο τα παραδοσιακά προϊόντα καπνού, καθώς αναφέρεται σε «καπνό τσιγάρου», δηλαδή δεν καλύπτει όλα τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα. Ωστόσο, από το 2009 νεοεμφανιζόμενα προϊόντα, όπως τα ηλεκτρονικά τσιγάρα και τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού, έχουν αυξήσει τα μερίδια αγοράς τους. Μεταξύ όσων απάντησαν στο Ευρωβαρόμετρο του 2023 σχετικά με τη στάση των Ευρωπαίων έναντι του καπνού και των συναφών προϊόντων, το 3 % είναι σήμερα χρήστες ηλεκτρονικών τσιγάρων σε σύγκριση με 2 % το 2020. Μια ιδιαίτερα ανησυχητική πτυχή της χρήσης νεοεμφανιζόμενων προϊόντων τα τελευταία χρόνια είναι η ελκυστικότητά τους μεταξύ των παιδιών και των νέων· είναι γεγονός ότι το 54 % των σημερινών και των παλαιότερων καπνιστών αρχίζουν να καπνίζουν πριν από την ηλικία των 19 ετών και το 14 % ξεκινά πριν από την ηλικία των 15 ετών[2].

Τα στοιχεία που προκύπτουν από την έρευνα δείχνουν ότι οι δευτερογενείς εκπομπές από τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα μπορεί να έχουν δυνητικά επιβλαβείς επιπτώσεις για την υγεία. Η συμβουλευτική επιτροπή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, γνωστή ως επιστημονική επιτροπή για τους υγειονομικούς, περιβαλλοντικούς και αναδυόμενους κινδύνους (SCHEER), στη γνώμη της για τα ηλεκτρονικά τσιγάρα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν ελάχιστες έως μέτριες ενδείξεις για κινδύνους αναπνευστικής, καρδιαγγειακής και καρκινογόνου βλάβης λόγω της δευτερογενούς έκθεσης σε αερολύματα ηλεκτρονικών τσιγάρων[3]. Το χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ έργο TackSHS κατέδειξε ότι η επιβάρυνση από τον δευτερογενή καπνό εξακολουθεί να είναι σημαντική, ποσοτικοποίησε τον κίνδυνο για την υγεία και το οικονομικό κόστος για αρκετά κράτη μέλη και πρότεινε παρεμβάσεις με στόχο τη μείωση της έκθεσης στον δευτερογενή καπνό ώστε να μειωθεί η επιβάρυνση της νόσου για τα παιδιά και τους ενήλικες[4]. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας[5,6,7,8] τόνισε πρόσφατα, μεταξύ άλλων ανησυχιών που συνδέονται με τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα, τις

---

2 Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 539, 2023: *Attitudes of Europeans towards tobacco and related products* (Η στάση των Ευρωπαίων απέναντι στον καπνό και στα συναφή προϊόντα), ISBN: 978-92-68-07599-9.

3 SCHEER (Επιστημονική επιτροπή για τους υγειονομικούς, περιβαλλοντικούς και αναδυόμενους κινδύνους), Γνώμη για τα ηλεκτρονικά τσιγάρα, 16 Απριλίου 2021,

4 https://www.tackshs.eu/wp-content/uploads/2019/10/TackSHS-leaflet_20191023.pdf

5 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. *Report on the global tobacco epidemic 2021: addressing new and emerging products* (Έκθεση σχετικά με την παγκόσμια επιδημία καπνίσματος 2021: αντιμετώπιση νέων και νεοεμφανιζόμενων προϊόντων), 2021, ISBN: 978 92 4 003209 5, σ. 30-38.

6 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *Report on the global tobacco epidemic 2023: protect people from tobacco smoke* (Έκθεση του 2023 σχετικά με την παγκόσμια επιδημία καπνίσματος: να προστατεύσουμε τους ανθρώπους από τον καπνό), 2023, ISBN: 978-92-4-007716-4, σ. 31-32.

7 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *Technical note on the call to action on electronic cigarettes* (Τεχνικό σημείωμα σχετικά με την έκκληση για ανάληψη δράσης για τα ηλεκτρονικά τσιγάρα), 2023, σ. 3-4. https://www.who.int/publications/m/item/technical-note-on-call-to-action-on-electronic-cigarettes

8 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *Electronic cigarettes call to action* (Αναγκαία η λήψη μέτρων για τα ηλεκτρονικά τσιγάρα), 2023. https://www.who.int/publications/m/item/electronic-cigarettes---call-to-action

αρνητικές επιδράσεις για την υγεία από την έκθεση στα δευτερογενή αερολύματα. Για παράδειγμα, υπάρχουν στοιχεία σύμφωνα με τα οποία η έκθεση σε δευτερογενείς εκπομπές από θερμαινόμενα προϊόντα καπνού συνδέεται με σοβαρές ανωμαλίες του αναπνευστικού και καρδιαγγειακού συστήματος των παρευρισκομένων[9,10,11,12,13,14]. Επιπλέον, τα δευτερογενή αερολύματα από ηλεκτρονικά τσιγάρα, τόσο από αυτά που περιέχουν νικοτίνη όσο και από αυτά που δεν περιέχουν νικοτίνη, εκθέτουν τους παρευρισκομένους σε μετρήσιμα επίπεδα αιωρούμενων σωματιδίων και σημαντικών τοξικών ουσιών και ρύπων [15,16,17,18,19,20,21]. Συγκεκριμένα, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας θεωρεί ότι τα

---

9 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *Heated tobacco products: summary of research and evidence of health impacts* (Θερμαινόμενα προϊόντα καπνού: σύνοψη της έρευνας και των επιστημονικών στοιχείων για τις επιπτώσεις στην υγεία), 2023, σ. 12-13. https://www.who.int/publications/i/item/9789240042490

10 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *WHO study group on tobacco product regulation: Report on the scientific basis of tobacco product regulation: eighth report of a WHO study group* (Ομάδα εργασίας του ΠΟΥ για τους κανονισμούς σχετικά με τα προϊόντα καπνού: Έκθεση για την επιστημονική βάση των κανονισμών για τα προϊόντα καπνού: όγδοη έκθεση της ομάδας εργασίας του ΠΟΥ), 2021, https://www.who.int/publications/i/item/9789240022720

11 Yoshioka T, Shinozaki T, Hori A, Okawa S, Nakashima K, Tabuchi T., *Association between exposure to secondhand aerosol from heated tobacco products and respiratory symptoms among current non-smokers in Japan: a cross-sectional study* (Σχέση μεταξύ έκθεσης σε δευτερογενή αερολύματα από θερμαινόμενα προϊόντα καπνού και αναπνευστικά συμπτώματα σε σημερινούς μη καπνιστές στην Ιαπωνία: διατομεακή μελέτη), BMJ Open. 2023·13:e065322. doi: 10.1136/ bmjopen-2022-065322

12 Imura Y, Tabuchi T., *Exposure to secondhand heated-tobacco-product aerosol may cause similar incidence of asthma attack and chest pain to secondhand cigarette exposure: the JASTIS 2019 study* (Η έκθεση σε δευτερογενή αερολύματα θερμαινόμενων προϊόντων καπνού μπορεί να έχει παρόμοια επίπτωση κρίσης άσθματος και θωρακικού πόνου με την έκθεση σε δευτερογενή έκθεση: μελέτη JASTIS 2019), Int J Environ Res Public Health, 2021·18(4):1766. doi: 10.3390/ijerph18041766

13 Uguna CN, Snape CE, *Should IQOS emissions be considered as smoke and harmful to health? A review of the chemical evidence* (Θα πρέπει οι εκπομπές IQOS να εξομοιώνονται με τον καπνό και να θεωρούνται επιβλαβείς για την υγεία; Επισκόπηση των χημικών δεδομένων), ACS Omega, 2022·7(26):22111–24. doi: 10.1021/ acsomega.2c01527.

14 Auer R, Concha-Lozano N, JacotSadowski I, Cornuz J, Berthet A., *Heat-not-burn tobacco cigarettes: smoke by any other name* (Τσιγάρα θερμαινόμενου καπνού και όχι καπνού καύσης: καπνός με άλλα λόγια), JAMA Intern Med., 2017·177(7):1050–2. doi: 10.1001/ jamainternmed.2017.1419.

15 Fernández E, Ballbè M, Sureda X, Fu M, Saltó E, Martínez-Sánchez JM., *Particulate matter from electronic cigarettes and conventional cigarettes: a systematic review and observational study* (Αιωρούμενα σωματίδια από τα ηλεκτρονικά και τα συμβατικά τσιγάρα: συστηματική επισκόπηση και μελέτη παρατήρησης), Curr Environ Health Rep., 2015·2(4):423–9. doi: 10.1007/s40572- 015-0072-x.

16 Li L, Lin Y, Xia T, Zhu Y., *Effects of electronic cigarettes on indoor air quality and health* (Οι επιδράσεις των ηλεκτρονικών τσιγάρων στην ποιότητα του αέρα σε κλειστούς χώρους και στην υγεία), Annu Rev Public Health, 2020·41(1):363–80. doi: 10.1146/ annurev-publhealth-040119-094043.

17 Hess I, Lachireddy K, Capon A., *A systematic review of the health risks from passive exposure to electronic cigarette vapour* (Συστηματική επισκόπηση των κινδύνων για την υγεία από την παθητική έκθεση στον ατμό του ηλεκτρονικού τσιγάρου), Public Health Research & Practice, 2016·26(2).

18 Borgini A, Veronese C, De Marco C, Boffi R, Tittarelli A, Bertoldi M et al., *Particulate matter in aerosols produced by two last generation electronic cigarettes: a comparison in a real-world environment* (Αιωρούμενα σωματίδια σε αερολύματα που παράγονται από τις δύο τελευταίες γενιές ηλεκτρονικών τσιγάρων: σύγκριση σε πραγματικό περιβάλλον), Pulmonology, 2021.

19 *Exposure to aerosols from smoking-proxy electronic inhaling systems: a systematic review* (Έκθεση στα αερολύματα από ηλεκτρονικά συστήματα εισπνοής προϊόντων που μιμούνται το κάπνισμα: συστηματική επισκόπηση), Βαρκελώνη: Tobacco Control Unit, Institut Català d'Oncologia, 2016.

20 Lerner CA, Sundar IK, Yao H, Gerloff J, Ossip DJ, McIntosh S et al., *Vapors produced by electronic cigarettes and e-juices with flavorings induce toxicity, oxidative stress, and inflammatory response in lung epithelial cells and in mouse lung* (Ατμοί που παράγονται από ηλεκτρονικά τσιγάρα και ηλεκτρονικούς χυμούς με αρωματικές ύλες προκαλούν τοξικότητα, οξειδωτικό στρες και φλεγμονώδη αντίδραση στα πνευμονικά επιθηλιακά κύτταρα και στους πνεύμονες των ποντικών), PLoS One, 2015·10(2):e0116732

ηλεκτρονικά τσιγάρα που περιέχουν νικοτίνη είναι πολύ εθιστικά και επιβλαβή για την υγεία[6,7]. Τονίζει επίσης ότι κανένα επίπεδο έκθεσης σε παράπλευρο ρεύμα καπνού δεν είναι ασφαλές ή αποδεκτό και ότι θα πρέπει να ακολουθηθεί προσεκτική προσέγγιση[4]. Επιπλέον, για να επιτευχθούν υψηλότερα επίπεδα προστασίας από τον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα, η νομοθεσία για ένα περιβάλλον χωρίς καπνό θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένη και να περιλαμβάνει τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα στις διατάξεις της[5]. Αρκετά κράτη μέλη έχουν ήδη λάβει προστατευτικά μέτρα και, μεταξύ άλλων, έχουν απαγορεύσει το κάπνισμα σε εσωτερικούς και υπαίθριους χώρους ή τη χρήση των νεοεμφανιζόμενων προϊόντων σε δημόσιους χώρους[22].

Με βάση τα ανωτέρω, και δεδομένου ότι θα επιδιωχθεί η συνεχής ανάπτυξη της βάσης τεκμηρίωσης, η αναθεώρηση της σύστασης του Συμβουλίου με σκοπό τη συμπερίληψη των νεοεμφανιζόμενων προϊόντων είναι δικαιολογημένη και κατάλληλη για να αντιμετωπιστεί ο κίνδυνος της έκθεσης στον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα και να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας της δημόσιας υγείας. Η προσέγγιση αυτή ευθυγραμμίζεται επίσης με την ανακοίνωση της Επιτροπής για την αρχή της προφύλαξης[23].

Η προτεινόμενη επέκταση του πεδίου εφαρμογής της σύστασης αποτελεί σημαντικό βήμα για να σταματήσει να θεωρούνται φυσιολογικά το κάπνισμα και η χρήση νεοεμφανιζόμενων προϊόντων που θα μπορούσαν να μιμηθούν την πράξη του καπνίσματος, κάτι που έχει μεγάλη σημασία για τη δημιουργία μιας γενιάς χωρίς καπνό στην Ένωση έως το 2040. Αυτή η επέκταση του πεδίου εφαρμογής είναι ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένου ότι η χρήση νεοεμφανιζόμενων προϊόντων, ιδίως εκείνων που περιέχουν νικοτίνη και ιδίως από νεαρά άτομα, μπορεί να αποτελέσει σημείο εκκίνησης για τη μεταγενέστερη χρήση παραδοσιακών προϊόντων καπνού καύσης. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε «διπλή χρήση», δηλαδή οι χρήστες να καταναλώνουν ταυτόχρονα τόσο συμβατικό καπνό όσο και νεοεμφανιζόμενα προϊόντα και συχνά να τα εναλλάσσουν ανάλογα με το μέρος στο οποίο εφαρμόζονται οι κανόνες απαγόρευσης του καπνίσματος[24,25,26,27,28].

---

21 Glantz, S.A., Nguyen, N., & Oliveira da Silva, A.L., 2024, *Population-Based Disease Odds for E-Cigarettes and Dual Use versus Cigarettes* (Κίνδυνοι για νοσήματα του πληθυσμού από τα ηλεκτρονικά τσιγάρα και τα είδη διπλής χρήσης έναντι των τσιγάρων), NEJM Evidence, 3(3), DOI: 10.1056/EVIDoa2300229.

22 Ορισμένα παραδείγματα κρατών μελών που έχουν ήδη λάβει προστατευτικά μέτρα είναι η Ισπανία, η Λετονία και η Σουηδία (Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει τη σύσταση του Συμβουλίου για περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα, το οποίο αντικαθιστά τη σύσταση 2009/C 296/02 του Συμβουλίου).

23 Ανακοίνωση της Επιτροπής για την αρχή της προφύλαξης [COM(2000) 0001 τελικό].

24 Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 506, 2021, *Attitudes of Europeans towards tobacco and related products* (Στάση των Ευρωπαίων απέναντι στον καπνό και στα συναφή προϊόντα), ISBN: 978 92 76 27171-0, σ. 10.

25 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *Report on the global tobacco epidemic 2021: addressing new and emerging products* (Έκθεση σχετικά με την παγκόσμια επιδημία καπνίσματος 2021: αντιμετώπιση νέων και νεοεμφανιζόμενων προϊόντων), 2021, ISBN: 978 92 4 003209 5, σ. 36.

26 Kalkhoran S, Glantz SA., *E-cigarettes and smoking cessation in real-world and clinical settings: a systematic review and meta-analysis* (Ηλεκτρονικά τσιγάρα και διακοπή του καπνίσματος στον πραγματικό κόσμο και κλινική κατάσταση: συστηματική επισκόπηση και μετα-ανάλυση), Lancet Respiratory Medicine. 2016·4(2):116–28.

27 Felicione NJ, Ozga-Hess JE, Ferguson SG, Dino G, Kuhn S, Haliwa I et al., *Cigarette smokers' concurrent use of smokeless tobacco: dual use patterns and nicotine exposure* (Ταυτόχρονη χρήση τσιγάρων και προϊόντων χωρίς καπνό: μοντέλα διπλής χρήσης και έκθεση στη νικοτίνη), Tobacco Control, 2021·30(1):24–29.

28 Wang JB, Olgin JE, Nah G, Vittinghoff E, Cataldo JK, Pletcher MJ et al., *Cigarette and e-cigarette dual use and risk of cardiopulmonary symptoms in the Health eHeart Study,* (Διπλή χρήση τσιγάρων και ηλεκτρονικών τσιγάρων και κίνδυνος καρδιοπνευμονικών συμπτωμάτων στην έρευνα Health eHeart Study), PLoS One, 2018·13(7):e0198681.

Όσον αφορά τους υπαίθριους χώρους που δεν καλύπτονται ρητά από την ισχύουσα σύσταση, επί του παρόντος είναι σημαντική η έκθεση σε δευτερογενή καπνό και δευτερογενή αερολύματα σε χώρους όπως οι υπαίθριοι χώροι φιλοξενίας και οι υπαίθριοι χώροι που προορίζονται για χρήση από παιδιά και εφήβους. Πράγματι, το 74 % όσων απάντησαν στο Ευρωβαρόμετρο δηλώνει ότι κατά τους τελευταίους 6 μήνες έχει βρεθεί σε υπαίθριες αυλές όπου υπήρχαν άτομα που κάπνιζαν, και το 71 % όσων απάντησαν δηλώνει ότι στους ίδιους χώρους υπήρχαν άτομα που χρησιμοποιούσαν ηλεκτρονικά τσιγάρα και θερμαινόμενα προϊόντα καπνού. Το 42 % όσων απάντησαν δηλώνει ότι υπήρχαν άτομα που κάπνιζαν σε υπαίθριους χώρους που προορίζονται για χρήση από παιδιά και εφήβους και το 49 % όσων απάντησαν δηλώνει ότι στους ίδιους χώρους υπήρχαν άτομα που χρησιμοποιούσαν ηλεκτρονικά τσιγάρα και θερμαινόμενα προϊόντα καπνού[2]. Η πρόταση για την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της ισχύουσας σύστασης του Συμβουλίου ώστε να συμπεριληφθούν ορισμένοι υπαίθριοι χώροι αποσκοπεί στην καλύτερη προστασία των ατόμων, ιδίως των παιδιών και των νέων, από την έκθεση στον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα.

Υποστηρικτικές δράσεις της Επιτροπής

Η προτεινόμενη σύσταση του Συμβουλίου περιέχει συστάσεις προς τα κράτη μέλη για την καλύτερη αντιμετώπιση των κινδύνων από τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα ή από την έκθεση στον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα σε ορισμένους υπαίθριους χώρους. Η Επιτροπή σχεδιάζει να θέσει σε εφαρμογή σειρά μέτρων για τη στήριξη των χωρών κατά την εφαρμογή των συστάσεων.

Πρώτον, η Επιτροπή προτίθεται να ενθαρρύνει και/ή να εντείνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την ενίσχυση και/ή την ανάπτυξη ολοκληρωμένων πολιτικών, προγραμμάτων και στρατηγικών για περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα, καθώς και να στηρίξει τον σχεδιασμό και την πιλοτική εφαρμογή φιλόδοξων και αποτελεσματικών προσεγγίσεων για την επίτευξη περιβάλλοντος χωρίς καπνό και αερολύματα. Δεύτερον, η Επιτροπή προτίθεται να παράσχει στήριξη, μέσω των υφιστάμενων προγραμμάτων της ΕΕ, φόρουμ συζητήσεων και εργαλείων συνεργασίας, για την ενίσχυση της εφαρμογής της σύστασης από τα κράτη μέλη και την επιβολή μέτρων ελέγχου του καπνού και της νικοτίνης.

Η Επιτροπή προτίθεται επίσης να στηρίξει τον έλεγχο του καπνού και της νικοτίνης, καθώς και την πρόληψη του εθισμού, προωθώντας περαιτέρω την έρευνα. Οι εν λόγω ερευνητικές προσπάθειες προβλέπεται να συμπεριλάβουν τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα που εκλύουν καπνό ή αερολύματα, συμπεριλαμβανομένων των θερμαινόμενων προϊόντων καπνού, των ηλεκτρονικών τσιγάρων, είτε περιέχουν νικοτίνη είτε όχι, και των υποκατάστατων καπνού που εκλύουν καπνό ή αερολύματα[29], και κάθε άλλο προϊόν που εκλύει καπνό και/ή αερολύματα, και προϊόντα που απελευθερώνουν νικοτίνη, καθώς και τα προϊόντα που μιμούνται τα προϊόντα που απελευθερώνουν νικοτίνη. Η Επιτροπή προτίθεται επίσης να ενισχύσει τη διεθνή συνεργασία, μεταξύ άλλων στον τομέα της έρευνας, σχετικά με τα θέματα που καλύπτει η παρούσα σύσταση.

Τέλος, η Επιτροπή προτίθεται να αναπτύξει εργαλειοθήκη πρόληψης που θα στηρίζει την καλύτερη προστασία της υγείας των παιδιών και των νέων σε μια περίοδο της ζωής τους που είναι πολύ ευάλωτα και συντελείται η διάπλασή τους, με έμφαση, μεταξύ άλλων, στην

[29] Στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης σύστασης του Συμβουλίου, τα υποκατάστατα καπνού είναι μη καπνικά προϊόντα τα οποία εκλύουν καπνό ή αερολύματα και μπορούν να χρησιμοποιούνται ταυτόχρονα ως προϊόντα καπνού ή να μιμούνται τη χρήση προϊόντων καπνού.

πρόληψη του καπνίσματος και του εθισμού στη νικοτίνη, και θα αντιμετωπίζει τις διασυνδέσεις μεταξύ ψυχικής και σωματικής υγείας και βασικών καθοριστικών παραγόντων για την υγεία.

Η Επιτροπή προτίθεται να εφαρμόσει όλες τις υποστηρικτικές δράσεις σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η παρούσα πρόταση είναι συμπληρωματική προς την οδηγία 2014/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την κατασκευή, την παρουσίαση και την πώληση προϊόντων καπνού και συναφών προϊόντων και την κατάργηση της οδηγίας 2001/37/ΕΚ[30]. Η εν λόγω οδηγία θεσπίζει κανόνες για τα προϊόντα καπνού και τα συναφή προϊόντα στην αγορά της ΕΕ. Παρέχει ένα κανονιστικό πλαίσιο, μεταξύ άλλων, για τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού και τα ηλεκτρονικά τσιγάρα. Η οδηγία αποσκοπεί στη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς για τον καπνό και τα συναφή προϊόντα, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας των ατόμων στην Ένωση.

Η παρούσα πρόταση θα συμβάλει επίσης στην επίτευξη των σχετικών με τον καπνό στόχων του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου, ιδίως του στόχου της επίτευξης μιας γενιάς χωρίς καπνό. Σε στενή συνέργεια με το σχέδιο, η αποστολή της ΕΕ για τον καρκίνο[31] στηρίζει αυτόν τον στόχο με τη δημιουργία νέων στοιχείων σχετικά με την πρόληψη και τις αλλαγές συμπεριφοράς, με βάση την έρευνα για τον καπνό που υποστηρίζεται από τα προγράμματα «Ορίζων 2020» και «Ορίζων Ευρώπη»[32].

Η παρούσα πρόταση συμπληρώνει την πρωτοβουλία «Υγιέστεροι μαζί» για τις μη μεταδοτικές νόσους στην ΕΕ, η οποία αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των παραγόντων κινδύνου που είναι κοινοί στον καρκίνο και σε άλλες μη μεταδοτικές νόσους, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης καπνού. Μεταξύ άλλων, η παρούσα πρόταση αφορά τους καθοριστικούς παράγοντες για την υγεία. Μέσω διαφόρων μέτρων στο πλαίσιο του προγράμματος «Η ΕΕ για την υγεία», παρέχει ενωσιακή χρηματοδότηση για τη λήψη μέτρων σχετικά με καθοριστικούς παράγοντες για την υγεία με στόχο την αντιμετώπιση των παραγόντων κινδύνου που σχετίζονται με διάφορες μη μεταδοτικές νόσους και την ανάπτυξη παρεμβάσεων σε σημαντικά οριζόντια θέματα, όπως ο έλεγχος του καπνού.

Η παρούσα πρόταση συμπληρώνει μεν, αλλά έχει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής από τα παγκόσμια μέτρα ελέγχου του καπνού που προβλέπονται στη σύμβαση-πλαίσιο του ΠΟΥ για τον έλεγχο του καπνού (ΣΠΕΚ), η οποία αποτελεί διεθνή συνθήκη και στην οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της είναι συμβαλλόμενα μέρη, με κύριο στόχο την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας για την αποτελεσματική, κατάλληλη και ολοκληρωμένη διεθνή αντιμετώπιση της εξάπλωσης της παγκόσμιας επιδημίας καπνίσματος. Ειδικότερα, η αναθεώρηση αυτή συμπληρώνει το άρθρο 8 της ΣΠΕΚ, το οποίο αφορά την προστασία από την έκθεση στον καπνό τσιγάρου.

---

30 ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 1.

31 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/eu-mission-cancer_el

32 Στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» και «Ορίζων Ευρώπη», χρηματοδοτήθηκαν περισσότερα από 55 έργα που σχετίζονται με την έρευνα στον τομέα του καπνού, με συνολικό προϋπολογισμό περίπου 110 εκατ. EUR.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η πρωτοβουλία είναι συνεπής προς το σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση[33] το οποίο, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, θέτει τον στόχο του περιορισμού, έως το 2050, της ρύπανσης του αέρα, των υδάτων και του εδάφους σε επίπεδα που δεν θεωρούνται πλέον επιβλαβή για την υγεία του ανθρώπου και τα φυσικά οικοσυστήματα και εντός ορίων στα οποία μπορεί να αντεπεξέλθει ο πλανήτης μας, ώστε το περιβάλλον να παραμένει απαλλαγμένο από τοξικές ουσίες. Η αναθεώρηση της σύστασης του Συμβουλίου για περιβάλλον χωρίς καπνό ενδέχεται να έχει θετικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο χάρη στη μείωση του καπνού και των αερολυμάτων που προέρχονται από τη χρήση των νεοεμφανιζόμενων προϊόντων, καθώς και στη μείωση των αποβλήτων και της δημιουργίας απορριμμάτων από την απόρριψη αποτσίγαρων, πλαστικών φίλτρων και συσκευών, κυρίως συσκευών μίας χρήσης, που χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα. Επιπλέον, η κατανάλωση παραδοσιακών προϊόντων καπνού και νεοεμφανιζόμενων προϊόντων μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο πυρκαγιάς και ασφάλειας στο περιβάλλον.

Η παρούσα πρόταση συνάδει επίσης με τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού[34], η οποία τονίζει ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να σέβονται, να προστατεύουν, να προάγουν και να πραγματώνουν τα δικαιώματα των παιδιών. Η στρατηγική, σε έναν από τους θεματικούς τομείς της, αναφέρεται στο δικαίωμα όλων των παιδιών στην ΕΕ στην καλή διαβίωση, την εκπαίδευση και την υγεία. Η αναθεώρηση της σύστασης του Συμβουλίου για περιβάλλον χωρίς καπνό αποσκοπεί ιδιαίτερα στην προστασία των παιδιών και των νέων από την έκθεση στον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Νομική βάση**

Η παρούσα πρόταση βασίζεται στο άρθρο 168 παράγραφος 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ (ΣΛΕΕ), σύμφωνα με το οποίο το Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις για τους σκοπούς του άρθρου 168, το οποίο αφορά την προστασία της δημόσιας υγείας. Πρωταρχικός στόχος της παρούσας πρότασης είναι η καλύτερη προστασία των ατόμων στην Ένωση, ιδίως των παιδιών και των νέων, από την έκθεση στον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα. Ως εκ τούτου, η παρούσα πρόταση σύστασης του Συμβουλίου μπορεί να εγκριθεί βάσει του άρθρου 168 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ.

- **Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)**

Η παρούσα πρόταση θα συμβάλει στην αύξηση των επιπέδων προστασίας της υγείας του ανθρώπου από τη δευτερογενή έκθεση σε καπνό και αερολύματα τόσο μεταξύ όσο και εντός των κρατών μελών. Η ανάληψη δράσης σε ενωσιακό επίπεδο, η οποία θα συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές, θα προσφέρει σαφή προστιθέμενη αξία στις εθνικές προσπάθειες, με την παροχή συστάσεων στα κράτη μέλη που δεν έχουν ακόμη εφαρμόσει ολοκληρωμένη νομοθεσία για την απαγόρευση του καπνίσματος. Η προτεινόμενη σύσταση

[33] Πορεία προς έναν υγιή πλανήτη για όλους — Σχέδιο δράσης της ΕΕ: για μηδενική ρύπανση των υδάτων, του αέρα, και του εδάφους [COM(2021) 400 final].

[34] Στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού [COM(2021) 142 final].

του Συμβουλίου σέβεται την αρμοδιότητα των κρατών μελών για τη χάραξη της δικής τους πολιτικής στον τομέα της υγείας.

- **Αναλογικότητα**

Η παρούσα πρόταση σύστασης του Συμβουλίου βασίζεται στο άρθρο 168 παράγραφος 6 της ΣΛΕΕ και λαμβάνει υπόψη τη δράση της Ένωσης, η οποία όπως ορίζεται στο άρθρο 168 παράγραφος 6 συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές και αποβλέπει στη βελτίωση της δημόσιας υγείας. Στόχος της παρούσας πρότασης είναι η καλύτερη προστασία των ατόμων στην Ένωση από τον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα, με έμφαση στη συμπερίληψη των νεοεμφανιζόμενων προϊόντων και ορισμένων υπαίθριων χώρων στο πεδίο εφαρμογής της. Η προτεινόμενη αναθεώρηση της ισχύουσας σύστασης του Συμβουλίου[1] είναι κατάλληλη για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου και δεν υπερβαίνει ό,τι είναι αναγκαίο και αναλογικό, καθώς θα επιφέρει πολλά θετικά οφέλη για την υγεία. Επιπλέον, τα οφέλη για τη δημόσια υγεία, η αναμενόμενη εξοικονόμηση για τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης και το μειωμένο περιβαλλοντικό κόστος υπερτερούν των οικονομικών επιπτώσεων.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Το μέσο πολιτικής για την αναθεώρηση αυτή, δηλαδή η πρόταση σύστασης του Συμβουλίου, παραμένει αμετάβλητο και σέβεται πλήρως τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στον τομέα της δημόσιας υγείας. Πρόκειται για μη δεσμευτική πράξη που επιτρέπει στα κράτη μέλη να προσαρμόζουν τις προσεγγίσεις τους στις εθνικές τους ανάγκες.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Άνευ αντικειμένου.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Συγκεντρώθηκαν στοιχεία και παρατηρήσεις σχετικά με την πρωτοβουλία αυτή μέσω πρόσκλησης υποβολής στοιχείων[35] και διαφόρων στοχευμένων δραστηριοτήτων διαβούλευσης (στοχευμένες έρευνες, στοχευμένες συνεντεύξεις και ομάδες ειδικού ενδιαφέροντος). Ζητήθηκε η γνώμη των ακόλουθων ομάδων ενδιαφερόμενων μερών: 1) εκπροσώπων των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών· 2) οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών· 3) εκπροσώπων της βιομηχανίας καπνού και συναφών προϊόντων· 4) εκπροσώπων του τομέα των ξενοδοχείων και της εστίασης (HORECA)· 5) άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, όπως ενδιαφερόμενα μέρη σε θέματα εκπαίδευσης και αθλητικοί σύλλογοι. Συγκεντρώθηκαν επίσης στοιχεία για τις αναθεωρήσεις μέσω συνεδρίασης της ομάδας εμπειρογνωμόνων σχετικά με την πολιτική για τον καπνό που πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαΐου 2023. Τέλος, ελήφθησαν γραπτές παρατηρήσεις σχετικά με τις προτεινόμενες αναθεωρήσεις της σύστασης από την κοινή δράση για τον έλεγχο του καπνού (JATC-2).

[35] Πείτε την άποψή σας. Περιβάλλον χωρίς καπνό — επικαιροποιημένη σύσταση. Πρόσκληση υποβολής στοιχείων, 22 Ιουνίου 2022 – 20 Ιουλίου 2022.

Η πρόσκληση υποβολής στοιχείων ήταν ανοικτή για υποβολή παρατηρήσεων από τις 22 Ιουνίου έως τις 20 Ιουλίου 2022, ενώ δόθηκαν 207 απαντήσεις[36]. Η πλειονότητα των μη κυβερνητικών οργανώσεων, των ακαδημαϊκών/ερευνητικών ιδρυμάτων και των εκπροσώπων των εθνικών αρμόδιων αρχών υποστήριξε ως επί το πλείστον τις προτεινόμενες επικαιροποιήσεις της σύστασης του 2009. Ορισμένα από τα θέματα που τέθηκαν αφορούν τη σημασία της προσθήκης των νεοεμφανιζόμενων προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων χωρίς νικοτίνη) και τον θετικό αντίκτυπο που θα έχουν οι επικαιροποιήσεις της σύστασης στην αντιμετώπιση της αυξανόμενης δημοτικότητας, της διαφήμισης και της χρήσης των νεοεμφανιζόμενων προϊόντων, ιδίως μεταξύ των παιδιών και των νέων ανθρώπων. Επιπλέον, τονίστηκε ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η εναρμόνιση των νομοθεσιών για περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα σε όλα τα κράτη μέλη. Οι παρατηρήσεις που ελήφθησαν από τις επιχειρήσεις αντιτίθενται σε μεγάλο βαθμό σε οποιεσδήποτε επικαιροποιήσεις της σύστασης.

Κατά τη διάρκεια των στοχευμένων δραστηριοτήτων διαβούλευσης, οι περισσότεροι εκπρόσωποι των αρμόδιων εθνικών αρχών τόνισαν ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις της σύστασης θα συμβάλουν στην προστασία του κοινού από την έκθεση στον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα. Επισήμαναν ότι θα έχουν θετική επίδραση όσον αφορά την εναρμόνιση των κανόνων για την απαγόρευση του καπνίσματος εντός και μεταξύ των κρατών μελών και ότι ο συνακόλουθος οικονομικός αντίκτυπος και η διοικητική επιβάρυνση θα είναι ήσσονος σημασίας και θα αντισταθμίζονται από τα οφέλη για την υγεία. Επισημάνθηκαν πιθανές προκλήσεις όσον αφορά την επιβολή και τη συμμόρφωση.

Οι περισσότερες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών των οποίων ζητήθηκε η γνώμη συμφώνησαν ότι η προτεινόμενη επέκταση για την κάλυψη των νεοεμφανιζόμενων προϊόντων και των υπαίθριων χώρων θα έχει θετικό αντίκτυπο στη μείωση της έκθεσης σε δευτερογενή καπνό/αερολύματα και ότι, κατά συνέπεια, αυτό θα συμβάλει στην προστασία των ατόμων, ιδίως των παιδιών, των εφήβων και άλλων πιο ευάλωτων ατόμων, για παράδειγμα πολιτών με χρόνιες νόσους ή άλλες προϋπάρχουσες παθήσεις, ή των εγκύων. Σημείωσαν επίσης ότι η αναθεώρηση της σύστασης θα συμβάλει στο να πάψει να θεωρείται το κάπνισμα φυσιολογικό, όπως και τα νεοεμφανιζόμενα σχετικά προϊόντα. Ορισμένες οργανώσεις τόνισαν τη σημασία της «μελλοντικής θωράκισης» της αναθεωρημένης σύστασης έναντι πιθανών εξελίξεων και τάσεων στα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα καπνού. Αρκετές οργανώσεις επισήμαναν επίσης τα περιβαλλοντικά οφέλη σε ένα πλαίσιο σοβαρών ανησυχιών σχετικά με τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του καπνίσματος και της χρήσης νεοεμφανιζόμενων προϊόντων, όπως οι γόπες τσιγάρων που απορρίπτονται ως απορρίμματα, τα μη επαναχρησιμοποιούμενα / μίας χρήσης προϊόντα ατμίσματος και οι απορριπτόμενες μπαταρίες. Τέλος, οι περισσότερες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών θεωρούν ότι οι παρεμβάσεις του κλάδου και η άσκηση πίεσης από ομάδες συμφερόντων, η επιβολή της νομοθεσίας και η συμμόρφωση είναι προκλήσεις που σχετίζονται με την αναθεώρηση.

Οι εκπρόσωποι της βιομηχανίας καπνού και συναφών προϊόντων, των οποίων ζητήθηκε η γνώμη, αντιτάχθηκαν ως επί το πλείστον στις αλλαγές στην ισχύουσα σύσταση σχετικά με τη συμπερίληψη νεοεμφανιζόμενων προϊόντων και υπαίθριων χώρων. Τόνισαν ότι τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα δεν θα πρέπει να υπόκεινται στο ίδιο επίπεδο περιορισμών με τα παραδοσιακά προϊόντα καπνού καύσης στο πλαίσιο των κανόνων για την απαγόρευση

[36] Ελήφθησαν απαντήσεις από πολίτες της ΕΕ (101), ενώσεις επιχειρήσεων, καταναλωτών και εμπόρων (47), μη κυβερνητικές οργανώσεις (28), ακαδημαϊκά/ερευνητικά ιδρύματα (6) και δημόσιες αρχές κρατών μελών (4).

του καπνίσματος. Ωστόσο, ορισμένοι εκπρόσωποι της καπνοβιομηχανίας συμφώνησαν επίσης ότι η επέκταση των κανόνων στους υπαίθριους χώρους όπου υπάρχουν παιδιά και έφηβοι μπορεί να συμβάλει στην προστασία τους από τον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα.

Οι απόψεις των εκπροσώπων του τομέα HORECA ποίκιλλαν. Ορισμένοι υποστήριξαν σε μεγάλο βαθμό τις προτεινόμενες τροποποιήσεις όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής τόσο των προϊόντων όσο και των χώρων· σημείωσαν ότι θα έχουν θετικό αντίκτυπο στην υγεία των εργαζομένων στον τομέα της φιλοξενίας, καθώς θα συμβάλουν στην προστασία τους από την έκθεσή τους στον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα. Άλλοι εξέφρασαν σε κάποιον βαθμό επιφυλάξεις για την προτεινόμενη αναθεώρηση της σύστασης, ιδίως όσον αφορά το μέτρο της προσθήκης των υπαίθριων χώρων των εγκαταστάσεων φιλοξενίας. Ειδικότερα, οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων του τομέα HORECA τόνισαν τις ανησυχίες τους σχετικά με την απώλεια πελατών, τον φόβο τους ότι ενδέχεται να χρειαστεί ενδεχομένως να δαπανήσουν πόρους για την προσαρμογή στα νέα μέτρα και ότι, στην περίπτωση του ξενοδοχειακού κλάδου, οι πελάτες τους θα μπορούσαν να στραφούν στον τομέα των βραχυχρόνιων μισθώσεων, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί αθέμιτος επιχειρηματικός ανταγωνισμός. Δεν παρασχέθηκαν ποσοτικά στοιχεία ούτε πραγματολογικές εκτιμήσεις προς τεκμηρίωση των αρνητικών οικονομικών επιπτώσεων που αναφέρθηκαν. Αντίθετα, οι εκπρόσωποι των εργαζομένων στον τομέα HORECA εξέφρασαν την άποψη ότι ο οικονομικός αντίκτυπος θα είναι ουδέτερος και αμελητέος.

Εκπρόσωποι της καπνοβιομηχανίας ανέφεραν ότι η πρωτοβουλία θα μειώσει τη ζήτηση τόσο για τα παραδοσιακά προϊόντα καπνού όσο και για τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα, όπως τα ηλεκτρονικά τσιγάρα, κάτι που θα έχει επίσης δυσμενείς επιπτώσεις για την απασχόληση στη βιομηχανία καπνού και νεοεμφανιζόμενων προϊόντων.

Η ομάδα εμπειρογνωμόνων σχετικά με την πολιτική για τον καπνό και η κοινή δράση για τον έλεγχο του καπνού (JATC-2) τάχθηκαν υπέρ της προσθήκης νεοεμφανιζόμενων προϊόντων και υπαίθριων χώρων.

Οι παρατηρήσεις, οι προτάσεις και οι συστάσεις των κρατών μελών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών αναλύθηκαν και ελήφθησαν υπόψη όσο το δυνατόν περισσότερο και σύμφωνα με τα σχετικά και διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία. Τα λεπτομερή αποτελέσματα όλων των δραστηριοτήτων διαβούλευσης και ο τρόπος με τον οποίο ελήφθησαν υπόψη περιγράφονται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνωσίας**

Όπως προαναφέρθηκε, για την υποστήριξη της παρούσας σύστασης, διοργανώθηκαν διάφορες δραστηριότητες διαβούλευσης που απευθύνονταν στις σχετικές ομάδες ενδιαφερόμενων μερών με σκοπό τη συλλογή απόψεων και στοιχείων.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Δεν κρίθηκε αναγκαία η διενέργεια εκτίμησης των επιπτώσεων, διότι η προτεινόμενη πρωτοβουλία αποτελεί μη δεσμευτική σύσταση για τα κράτη μέλη και αφήνει περιθώρια για διαφορετικές εθνικές προσεγγίσεις. Η πρωτοβουλία αυτή αποσκοπεί στην επικαιροποίηση της προηγούμενης σύστασης του 2009 ως απάντηση στις τεχνολογικές εξελίξεις που έχουν επέλθει από το 2009 και μετά όσον αφορά τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα και στην αποφυγή υιοθέτησης κατά περίπτωση προσέγγισης κατά την εφαρμογή

κανόνων για την απαγόρευση του καπνίσματος στους δημόσιους χώρους. Η μελέτη του 2021[37] σχετικά με τα περιβάλλοντα χωρίς καπνό και τη διαφήμιση των προϊόντων καπνού και των συναφών προϊόντων έδειξε ότι η αναθεώρηση αναμένεται να έχει θετικό αντίκτυπο στην υγεία και την κοινωνία και ότι το μέγεθος των αρνητικών οικονομικών επιπτώσεων που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι οικονομικοί φορείς είναι περιορισμένο και/ή ασήμαντο. Τα αποδεικτικά στοιχεία και τα συμπεράσματα της μελέτης παρουσιάζονται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

- **Καταλληλότητα και απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου**

  Άνευ αντικειμένου.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

  […]

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Άνευ αντικειμένου.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

  Η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλει έκθεση σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, με βάση τις πληροφορίες που θα παράσχουν τα κράτη μέλη, εντός 5 ετών από την έκδοσή της.

- **Επεξηγηματικά έγγραφα (για οδηγίες)**

  Άνευ αντικειμένου.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

  Άνευ αντικειμένου.

[37] Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων, *Μελέτη σχετικά με τα περιβάλλοντα χωρίς καπνό και τη διαφήμιση των προϊόντων καπνού και των συναφών προϊόντων*, 2021, ISBN: 978-92-76-42343-0.

2024/0230 (NLE)

Πρόταση

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα, που αντικαθιστά τη σύσταση 2009/C 296/02 του Συμβουλίου

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 168 παράγραφος 6,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, η έκθεση στον δευτερογενή καπνό αποτελεί ευρέως διαδεδομένη αιτία θνησιμότητας, νοσηρότητας και αναπηρίας στην Ένωση. Η έκθεση αυτή συνδέεται με την κατανάλωση καπνού, η οποία παραμένει η κύρια αιτία των καρκίνων που μπορούν να προληφθούν, με το 27 % του συνόλου των καρκίνων να αποδίδεται στη χρήση καπνού.

(2) Η χρήση καπνού παραμένει ευρέως διαδεδομένη σε παγκόσμιο επίπεδο και σε ολόκληρη την Ένωση. Εκτιμάται ότι το 2023 καπνίζει το 24 % του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης[1].

(3) Το παγκόσμιο ετήσιο οικονομικό κόστος του καπνίσματος εκτιμήθηκε σε 1,4 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ το 2012, ποσό που ισοδυναμεί με το 1,8 % του παγκόσμιου ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ). Στην ΕΕ, ήδη από το 2009, το κάπνισμα κοστίζει 544 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί περίπου στο 4,6 % του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ των 27[2].

(4) Είναι δέον να επιδιωχθεί η μείωση του επιπέδου καπνίσματος στην Ένωση, σύμφωνα με τον στόχο του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου[3] για την επίτευξη μιας γενιάς χωρίς καπνό, όπου μόνο το 5 % του πληθυσμού της Ένωσης θα χρησιμοποιεί προϊόντα καπνού σε σύγκριση με το 24 % σήμερα.

(5) Η σύμβαση-πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τον έλεγχο του καπνού (ΣΠΕΚ) καταρτίστηκε με στόχο την προώθηση αποτελεσματικής και ολοκληρωμένης διεθνούς απάντησης στην εξάπλωση της παγκόσμιας επιδημίας καπνίσματος. Το άρθρο 8 της ΣΠΕΚ απαιτεί από τα συμβαλλόμενα μέρη της να παρέχουν αποτελεσματική προστασία από τον δευτερογενή καπνό στους χώρους εργασίας, στις δημόσιες μεταφορές και στους εσωτερικούς χώρους· οι συνημμένες κατευθυντήριες γραμμές έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τα συμβαλλόμενα μέρη να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους βάσει του άρθρου 8 της ΣΠΕΚ.

---

1 Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 539, 2023: *Attitudes of Europeans towards tobacco and related products* (Η στάση των Ευρωπαίων απέναντι στον καπνό και στα ηλεκτρονικά τσιγάρα), ISBN: 978-92-68-07599-9.

2 Προαγωγή της υγείας (who.int), Καπνός και κάπνισμα | Γνώσεις για τη χάραξη πολιτικής (europa.eu).

3 Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου» [COM(2021) 44 final].

(6) Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την καταπολέμηση του καπνίσματος, που εγκρίθηκε από την περιφερειακή επιτροπή για την Ευρώπη του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας τον Σεπτέμβριο του 2002, συνέστησε στα κράτη μέλη του ΠΟΥ να εξασφαλίζουν για τους πολίτες το δικαίωμα να ζουν σε ένα περιβάλλον χωρίς καπνό, μεταξύ άλλων απαλλάσσοντας από το κάπνισμα τους δημόσιους χώρους, τους χώρους εργασίας και τις δημόσιες μεταφορές, απαγορεύοντας το κάπνισμα επίσης στους υπαίθριους χώρους όλων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για ανηλίκους, όλων των ιδρυμάτων υγειονομικής περίθαλψης και σε άλλους υπαίθριους χώρους στη διάρκεια δημόσιων εκδηλώσεων, καθώς και κατατάσσοντας στις καρκινογόνους ουσίες τον καπνό του περιβάλλοντος χώρου[4].

(7) Οι δευτερογενείς εκπομπές από τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα μπορεί να έχουν δυνητικά επιβλαβείς επιπτώσεις για την υγεία. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας επισημαίνει ότι οι δευτερογενείς εκπομπές από τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα μπορούν να εκθέσουν τους ανθρώπους σε δυνητικά επιβλαβή επίπεδα αιωρούμενων σωματιδίων και σημαντικά τοξικών ουσιών.

(8) Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας[5, 6, 7] τόνισε, μεταξύ άλλων ζητημάτων που συνδέονται με τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα, τις αρνητικές επιδράσεις για την υγεία από την έκθεση στα δευτερογενή αερολύματα. Για παράδειγμα, πρόσφατα στοιχεία έδειξαν ότι η έκθεση σε δευτερογενείς εκπομπές από θερμαινόμενα προϊόντα καπνού συνδεόταν με σοβαρές ανωμαλίες του αναπνευστικού και καρδιαγγειακού συστήματος των παρευρισκομένων[8,9,10,11,12,13]. Επιπλέον, τα δευτερογενή αερολύματα

---

4 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. 2002, *European Strategy for Tobacco Control* (Ευρωπαϊκή στρατηγική για τον έλεγχο του καπνού), https://iris.who.int/handle/10665/107455

5 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *Report on the global tobacco epidemic 2023: protect people from tobacco smoke* (Έκθεση του 2023 σχετικά με την παγκόσμια επιδημία καπνίσματος: να προστατεύσουμε τους ανθρώπους από τον καπνό), 2023, ISBN: 978-92-4-007716-4, σ. 31-32.

6 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *Technical note on the call to action on electronic cigarettes* (Τεχνικό σημείωμα σχετικά με την έκκληση για ανάληψη δράσης για τα ηλεκτρονικά τσιγάρα), 2023, σ. 3-4. https://www.who.int/publications/m/item/technical-note-on-call-to-action-on-electronic-cigarettes

7 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *Electronic cigarettes call to action* (Αναγκαία η λήψη μέτρων για τα ηλεκτρονικά τσιγάρα), 2023, https://www.who.int/publications/m/item/electronic-cigarettes---call-to-action

8 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *Heated tobacco products: summary of research and evidence of health impacts* (Θερμαινόμενα προϊόντα καπνού: σύνοψη της έρευνας και των επιστημονικών στοιχείων για τις επιπτώσεις στην υγεία), 2023, σ. 12-13, https://www.who.int/publications/i/item/9789240042490

9 Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, WHO study group on tobacco product regulation: *Report on the scientific basis of tobacco product regulation: eighth report of a WHO study group* (Ομάδα εργασίας του ΠΟΥ για τους κανονισμούς σχετικά με τα προϊόντα καπνού: Έκθεση για την επιστημονική βάση των κανονισμών για τα προϊόντα καπνού: όγδοη έκθεση της ομάδας εργασίας του ΠΟΥ), 2021, https://www.who.int/publications/i/item/9789240022720

10 Yoshioka T, Shinozaki T, Hori A, Okawa S, Nakashima K, Tabuchi T., *Association between exposure to secondhand aerosol from heated tobacco products and respiratory symptoms among current non-smokers in Japan: a cross-sectional study* (Σχέση μεταξύ έκθεσης σε δευτερογενή αερολύματα από θερμαινόμενα προϊόντα καπνού και αναπνευστικά συμπτώματα σε σημερινούς μη καπνιστές στην Ιαπωνία: διατομεακή μελέτη), BMJ Open, 2023·13:e065322. doi: 10.1136/ bmjopen-2022-065322

11 Imura Y, Tabuchi T., *Exposure to secondhand heated-tobacco-product aerosol may cause similar incidence of asthma attack and chest pain to secondhand cigarette exposure: the JASTIS 2019 study* (Η έκθεση σε δευτερογενή αερολύματα θερμαινόμενων προϊόντων καπνού μπορεί να έχει παρόμοια επίπτωση κρίσης άσθματος και θωρακικού πόνου με την έκθεση σε δευτερογενή έκθεση: μελέτη JASTIS 2019), Int J Environ Res Public Health, 2021·18(4):1766. doi: 10.3390/ijerph18041766

12 Uguna CN, Snape CE, *Should IQOS emissions be considered as smoke and harmful to health? A review of the chemical evidence* (Θα πρέπει οι εκπομπές IQOS να εξομοιώνονται με τον καπνό και να

από τα ηλεκτρονικά τσιγάρα, τόσο με νικοτίνη όσο και χωρίς νικοτίνη, εκθέτουν τους παρευρισκομένους σε μετρήσιμα επίπεδα αιωρούμενων σωματιδίων και σημαντικών τοξικών ουσιών και ρύπων [14,15,16,17,18,19,20].

(9) Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας θεωρεί ότι κανένα επίπεδο έκθεσης σε παράπλευρο ρεύμα καπνού δεν είναι ασφαλές ή αποδεκτό[4] και, συνεπώς, θα πρέπει να ακολουθηθεί προσεκτική προσέγγιση. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας συνιστά την εφαρμογή μέτρων καταπολέμησης του καπνίσματος, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας από την έκθεση, στα ηλεκτρονικά τσιγάρα[21, 4,5].

(10) Η επιστημονική επιτροπή για τους υγειονομικούς, περιβαλλοντικούς και αναδυόμενους κινδύνους (SCHEER), στη γνώμη που εξέδωσε το 2021 για τα ηλεκτρονικά τσιγάρα[22], κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν ελάχιστες έως μέτριες ενδείξεις για κινδύνους αναπνευστικής, καρδιαγγειακής και καρκινογόνου βλάβης λόγω της δευτερογενούς έκθεσης σε αερολύματα ηλεκτρονικών τσιγάρων.

θεωρούνται επιβλαβείς για την υγεία; Επισκόπηση των χημικών δεδομένων), ACS Omega, 2022·7(26):22111–24. doi: 10.1021/ acsomega.2c01527.

13 Auer R, Concha-Lozano N, JacotSadowski I, Cornuz J, Berthet A., *Heat-not-burn tobacco cigarettes: smoke by any other name* (Τσιγάρα θερμαινόμενου καπνού και όχι καπνού καύσης: καπνός με άλλα λόγια), JAMA Intern Med., 2017·177(7):1050–2. doi: 10.1001/ jamainternmed.2017.1419.

14 Fernández E, Ballbè M, Sureda X, Fu M, Saltó E, Martínez-Sánchez JM., *Particulate matter from electronic cigarettes and conventional cigarettes: a systematic review and observational study* (Αιωρούμενα σωματίδια από τα ηλεκτρονικά και τα συμβατικά τσιγάρα: συστηματική επισκόπηση και μελέτη παρατήρησης), Curr Environ Health Rep., 2015·2(4):423–9. doi: 10.1007/s40572- 015-0072-x.

15 Li L, Lin Y, Xia T, Zhu Y., *Effects of electronic cigarettes on indoor air quality and health* (Οι επιδράσεις των ηλεκτρονικών τσιγάρων στην ποιότητα του αέρα σε κλειστούς χώρους και στην υγεία), Annu Rev Public Health, 2020·41(1):363–80. doi: 10.1146/ annurev-publhealth-040119-094043.

16 Hess I, Lachireddy K, Capon A., *A systematic review of the health risks from passive exposure to electronic cigarette vapour* (Συστηματική επισκόπηση των κινδύνων για την υγεία από την παθητική έκθεση στον ατμό του ηλεκτρονικού τσιγάρου), Public Health Research & Practice, 2016·26(2).

17 Borgini A, Veronese C, De Marco C, Boffi R, Tittarelli A, Bertoldi M et al., *Particulate matter in aerosols produced by two last generation electronic cigarettes: a comparison in a real-world environment* (Αιωρούμενα σωματίδια σε αερολύματα που παράγονται από τις δύο τελευταίες γενιές ηλεκτρονικών τσιγάρων: σύγκριση σε πραγματικό περιβάλλον), Pulmonology, 2021.

18 *Exposure to aerosols from smoking-proxy electronic inhaling systems: a systematic review* (Έκθεση στα αερολύματα από ηλεκτρονικά συστήματα εισπνοής προϊόντων που μιμούνται το κάπνισμα: συστηματική επισκόπηση), Βαρκελώνη, Tobacco Control Unit, Institut Català d'Oncologia, 2016.

19 Lerner CA, Sundar IK, Yao H, Gerloff J, Ossip DJ, McIntosh S et al., *Vapors produced by electronic cigarettes and e-juices with flavorings induce toxicity, oxidative stress, and inflammatory response in lung epithelial cells and in mouse lung* (Ατμοί που παράγονται από ηλεκτρονικά τσιγάρα και ηλεκτρονικούς χυμούς με αρωματικές ύλες προκαλούν τοξικότητα, οξειδωτικό στρες και φλεγμονώδη αντίδραση στα πνευμονικά επιθηλιακά κύτταρα και στους πνεύμονες των ποντικών), PLoS One, 2015·10(2):e0116732

20 Glantz, S.A., Nguyen, N., & Oliveira da Silva, A.L., 2024, *Population-Based Disease Odds for E-Cigarettes and Dual Use versus Cigarettes* (Κίνδυνοι για νοσήματα του πληθυσμού από τα ηλεκτρονικά τσιγάρα και τα είδη διπλής χρήσης έναντι των τσιγάρων), NEJM Evidence, 3(3), DOI: 10.1056/EVIDoa2300229.

21 "Applying tobacco control measures to e-cigarettes, including the supply and demand reduction measures of the WHO FCTC" (Εφαρμογή των μέτρων ελέγχου του καπνού στα ηλεκτρονικά τσιγάρα, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων μείωσης της προσφοράς και της ζήτησης, τα οποία έχει επεξεργαστεί η ΣΠΕΚ του ΠΟΥ (σελίδα 3, https://cdn.who.int/media/docs/default-source/tobacco-hq/regulating-tobacco-products/ends-call-to-action.pdf?sfvrsn=ea4c4fdb_12&download=true , με αναφορά στη σύμβαση-πλαίσιο του ΠΟΥ για τον έλεγχο του καπνού (σελίδα 8, https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/42811/9241591013.pdf?sequence=1).

22 SCHEER (Επιστημονική επιτροπή για τους υγειονομικούς, περιβαλλοντικούς και αναδυόμενους κινδύνους), Γνώμη για τα ηλεκτρονικά τσιγάρα, 16 Απριλίου 2021.

(11) Το περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα αποτελεί παγκοσμίως αναγνωρισμένη και αποδεδειγμένη προσέγγιση για την επαρκή προστασία της υγείας των ανθρώπων από τις επιπτώσεις του δευτερογενούς καπνού και των δευτερογενών αερολυμάτων.

(12) Τα τελευταία χρόνια νεοεμφανιζόμενα προϊόντα, όπως τα ηλεκτρονικά τσιγάρα και τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού, έχουν αυξήσει τα μερίδια αγοράς τους και η χρήση τους εξαπλώνεται. Με βάση τα στοιχεία του Ευρωβαρόμετρου, ο επιπολασμός της χρήσης ηλεκτρονικών τσιγάρων σε ολόκληρη την Ένωση είναι 3 % και ο επιπολασμός της χρήσης θερμαινόμενων προϊόντων καπνού είναι 2 %.

(13) Ένα ζήτημα που προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία σε σχέση με τις εξελίξεις στην αγορά νεοεμφανιζόμενων προϊόντων, όπως τα ηλεκτρονικά τσιγάρα και τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού, είναι η ιδιαίτερη αποδοχή τους και η ελκυστικότητά τους μεταξύ των παιδιών και των νέων.

(14) Η έκθεση στον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα είναι ιδιαίτερα επικίνδυνη για τα παιδιά και τους εφήβους και μπορεί να αυξήσει τις πιθανότητες να αποκτήσουν τη συνήθεια του καπνίσματος[4,5,6].

(15) Το 2023 το 54 % των σημερινών και προηγούμενων καπνιστών εκτιμάται ότι άρχισε να καπνίζει τακτικά πριν από την ηλικία των 19 ετών· το 14 % ξεκινά πριν από την ηλικία των 15 ετών, κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας[1].

(16) Η χρήση των νεοεμφανιζόμενων προϊόντων που περιέχουν νικοτίνη, ιδιαίτερα από τους νέους, συνδέεται με τον εθισμό και ενδέχεται να αποτελέσει σημείο εκκίνησης για τη μεταγενέστερη χρήση παραδοσιακών προϊόντων καπνού[4].

(17) Είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη όχι μόνο οι πρόσφατες εξελίξεις της αγοράς και της τεχνολογίας που σχετίζονται με τα νεοεμφανιζόμενα προϊόντα, αλλά και ο καλύτερος συντονισμός και η θωράκιση των εθνικών κανονιστικών πλαισίων για περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα.

(18) Επί του παρόντος, η δευτερογενής έκθεση στον καπνό και τα αερολύματα σε χώρους όπως οι υπαίθριοι χώροι φιλοξενίας και οι υπαίθριοι χώροι που προορίζονται για χρήση από παιδιά και εφήβους είναι σημαντική. Βάσει στοιχείων του Ευρωβαρόμετρου του 2023, το 74 % όσων απάντησαν στο Ευρωβαρόμετρο δηλώνει ότι κατά τους τελευταίους 6 μήνες έχει βρεθεί σε υπαίθριες αυλές όπου υπήρχαν άτομα που κάπνιζαν, και το 71 % όσων απάντησαν δηλώνει ότι στους ίδιους χώρους υπήρχαν άτομα που χρησιμοποιούσαν ηλεκτρονικά τσιγάρα και θερμαινόμενα προϊόντα καπνού. Το 42 % όσων απάντησαν δηλώνει ότι υπήρχαν άτομα που κάπνιζαν σε υπαίθριους χώρους που προορίζονται για χρήση από παιδιά και εφήβους και το 49 % όσων απάντησαν δηλώνει ότι στους ίδιους χώρους υπήρχαν άτομα που χρησιμοποιούσαν ηλεκτρονικά τσιγάρα και θερμαινόμενα προϊόντα καπνού[1].

(19) Αρκετά κράτη μέλη έχουν λάβει προστατευτικά μέτρα και, μεταξύ άλλων, έχουν απαγορεύσει το κάπνισμα σε εσωτερικούς και υπαίθριους χώρους ή τη χρήση των νεοεμφανιζόμενων προϊόντων σε δημόσιους χώρους[23,24].

---

[23] Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει τη σύσταση του Συμβουλίου για περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα, η οποία αντικαθιστά στη σύσταση του Συμβουλίου 2009/C 296/02, [reference]

[24] Μελέτη σχετικά με τα περιβάλλοντα χωρίς καπνό και τη διαφήμιση των προϊόντων καπνού και των συναφών προϊόντων, 2021.

(20) Ως εκ τούτου, είναι δέον να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής της σύστασης ώστε να συμπεριληφθούν ορισμένοι υπαίθριοι χώροι, προκειμένου να προστατεύονται καλύτερα οι άνθρωποι στην Ένωση, ιδίως τα παιδιά, οι νέοι και τα ευάλωτα άτομα, για παράδειγμα οι πολίτες με χρόνιες νόσους ή άλλες προϋπάρχουσες παθήσεις, ή οι έγκυες γυναίκες από την έκθεση σε δευτερογενή καπνό και δευτερογενή αερολύματα από νεοεμφανιζόμενα προϊόντα, για παράδειγμα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού, ηλεκτρονικά τσιγάρα, είτε περιέχουν νικοτίνη είτε όχι, και υποκατάστατα καπνού, καθώς και από οποιοδήποτε άλλο προϊόν εκλύει καπνό και/ή αερολύματα.

(21) Προς υποστήριξη της αναθεώρησης της σύστασης, δρομολογήθηκε πρόσκληση υποβολής στοιχείων που κάλυψε την περίοδο από τον Ιούνιο έως τον Ιούλιο του 2022 και εκπρόσωποι των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, σχετικοί οικονομικοί φορείς και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη διατύπωσαν τη γνώμη τους μέσω στοχευμένων δραστηριοτήτων διαβούλευσης την περίοδο Μαρτίου-Μαΐου 2023.

(22) Η Επιτροπή προτίθεται να στηρίξει τα κράτη μέλη στην αποτελεσματική εφαρμογή της σύστασης μέσω των υφιστάμενων προγραμμάτων και εργαλείων συνεργασίας της ΕΕ.

(23) Ειδικότερα, η Επιτροπή προτίθεται να συμβάλει στην ενίσχυση της έρευνας στον τομέα αυτόν. Αυτές οι ερευνητικές προσπάθειες θα πρέπει να περιλαμβάνουν αναδυόμενα προϊόντα (όπως τα ηλεκτρονικά τσιγάρα, είτε περιέχουν νικοτίνη είτε όχι, και τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού)· υποκατάστατα καπνού που εκλύουν καπνό ή αερολύματα και κάθε άλλο προϊόν που εκπέμπει καπνό και/ή αερολύματα· προϊόντα που απελευθερώνουν νικοτίνη και προϊόντα που μιμούνται τη χρήση προϊόντων που απελευθερώνουν νικοτίνη. Προβλέπεται επίσης να ενισχυθεί η διεθνής συνεργασία, μεταξύ άλλων στον τομέα της έρευνας, σχετικά με τα θέματα που καλύπτει η παρούσα σύσταση.

(24) Η Επιτροπή προτίθεται να αναπτύξει εργαλειοθήκη πρόληψης που θα στηρίζει την καλύτερη προστασία της υγείας των παιδιών και των νέων σε μια περίοδο της ζωής τους που είναι πολύ ευάλωτα και συντελείται η διάπλασή τους, με έμφαση, μεταξύ άλλων, στην πρόληψη του καπνίσματος και του εθισμού στη νικοτίνη, και θα αντιμετωπίζει τις διασυνδέσεις μεταξύ ψυχικής και σωματικής υγείας και βασικών καθοριστικών παραγόντων για την υγεία.

(25) Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι συνημμένες «Κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία από την έκθεση στον καπνό, όπως εκδόθηκαν κατά τη δεύτερη διάσκεψη των συμβαλλόμενων μερών της σύμβασης-πλαισίου του ΠΟΥ για τον έλεγχο του καπνού». Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να επεκτείνουν και να υπερβούν τα μέτρα που περιέχονται στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές.

(26) Η παρούσα σύσταση, η οποία αντικαθιστά τη σύσταση 2009/C 296/02, καλύπτει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής με στόχο την καλύτερη προστασία των ατόμων στην Ένωση από τον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα, συμβάλλοντας θετικά στους σχετικούς με τον καπνό στόχους του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου και συντελώντας στη μείωση του επιπολασμού και στο να πάψουν να θεωρούνται φυσιολογικά το κάπνισμα και η χρήση νεοεμφανιζόμενων προϊόντων,

ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

1. Να παρέχουν αποτελεσματική προστασία από την έκθεση στον καπνό στους εσωτερικούς χώρους εργασίας, στους εσωτερικούς δημόσιους χώρους και στις

δημόσιες μεταφορές , όπως ορίζεται στο άρθρο 8 της σύμβασης-πλαισίου του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για τον έλεγχο του καπνού (ΣΠΕΚ του ΠΟΥ) και με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία από την έκθεση στον καπνό που περιλαμβάνονται στο παράρτημα, οι οποίες εγκρίθηκαν από τη δεύτερη διάσκεψη των μερών της ΣΠΕΚ.

2. Να παρέχουν αποτελεσματική προστασία στους εσωτερικούς χώρους εργασίας, στους εσωτερικούς δημόσιους χώρους και στις δημόσιες μεταφορές από την έκθεση σε δευτερογενείς εκπομπές που προέρχονται από τη χρήση νεοεμφανιζόμενων προϊόντων τα οποία εκλύουν καπνό ή αερολύματα, για παράδειγμα από τα θερμαινόμενα προϊόντα καπνού, τα ηλεκτρονικά τσιγάρα, είτε περιέχουν νικοτίνη είτε όχι, και από τα υποκατάστατα καπνού, και οποιαδήποτε άλλα προϊόντα που εκλύουν καπνό και/ή αερολύματα.

3. Να παρέχουν αποτελεσματική προστασία από την έκθεση σε δευτερογενή καπνό και δευτερογενή αερολύματα σε καθορισμένους υπαίθριους χώρους αναψυχής, ιδίως εκεί όπου μπορεί να υπάρχουν συχνά παιδιά. Μεταξύ αυτών θα πρέπει να περιλαμβάνονται οι δημόσιες παιδικές χαρές, τα πάρκα αναψυχής, οι πισίνες, οι ζωολογικοί κήποι και άλλοι παρόμοιοι υπαίθριοι χώροι.

4. Να παρέχουν αποτελεσματική προστασία από τον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα σε οποιονδήποτε υπαίθριο ή ημι-υπαίθριο χώρο (π.χ. μερικώς καλυμμένους, περιτοιχισμένους, περιφραγμένους ή με άλλον τρόπο οριοθετημένους χώρους δίπλα ή κοντά σε μια εγκατάσταση, στους οποίους περιλαμβάνονται οι ταράτσες, τα μπαλκόνια, οι βεράντες ή τα αίθρια) που συνδέεται με εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών. Μεταξύ αυτών θα πρέπει να περιλαμβάνονται οι εξωτερικοί χώροι εστιατορίων, μπαρ, καφενείων και οι εξωτερικοί χώροι άλλων παρόμοιων εγκαταστάσεων.

5. Να παρέχουν αποτελεσματική προστασία από τον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα σε οποιονδήποτε υπαίθριο ή ημι-υπαίθριο χώρο που σχετίζεται με τις δημόσιες μεταφορές, συμπεριλαμβανομένων των στάσεων λεωφορείων, τραμ και τρένων και των αεροδρομίων.

6. Να παρέχουν αποτελεσματική προστασία από τον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα σε κάθε υπαίθριο χώρο που συνδέεται με τόπο εργασίας.

7. Να παρέχουν αποτελεσματική προστασία από τον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα σε κάθε υπαίθριο χώρο εγκαταστάσεων που σχετίζονται με την υγειονομική περίθαλψη. Μεταξύ αυτών θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα νοσοκομεία, οι κλινικές, τα κέντρα υγείας, οι οίκοι ευγηρίας και άλλες παρόμοιες εγκαταστάσεις.

8. Να παρέχουν αποτελεσματική προστασία από τον δευτερογενή καπνό και τα δευτερογενή αερολύματα σε οποιονδήποτε υπαίθριο χώρο εγκατάστασης που παρέχει εκπαίδευση και κατάρτιση σε παιδιά και νέους. Μεταξύ των χώρων αυτών θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα ιδρύματα προσχολικής φροντίδας, τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τα ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα πανεπιστήμια, τα κέντρα νεολαίας και άλλες παρόμοιες εγκαταστάσεις.

9. Να εξετάσουν το ενδεχόμενο συμπερίληψης άλλων υπαίθριων χώρων στους οποίους είναι πιθανό να συγκεντρώνεται το κοινό, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών, των ανηλίκων ή των ευάλωτων ατόμων, σε συμπληρωματικές δράσεις για την πρόληψη της χρήσης καπνού και νικοτίνης και του εθισμού, και να συμβάλουν σε ένα

ολοκληρωμένο περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα. Οι χώροι αυτοί θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, υπαίθριους χώρους στους οποίους διοργανώνονται εκδηλώσεις, αμφιθέατρα και χώρους θεατών σε δημόσιες εκδηλώσεις, καθώς και χώρους που συνδέονται με κτίρια ανοικτά στο κοινό και τα οποία είναι πιθανό να έχουν πολλούς πεζούς επισκέπτες (π.χ. εισόδους εμπορικών κέντρων, αυλές κτιρίων που είναι ανοιχτά στο κοινό).

10. Να εξετάσουν το ενδεχόμενο συμπερίληψης άλλων χώρων, όπως είναι ιδιωτικά οχήματα στα οποία επιβαίνουν παιδιά, ανήλικοι ή ευάλωτα άτομα, σε συμπληρωματικές δράσεις για την πρόληψη της χρήσης καπνού και νικοτίνης και του εθισμού, και να συμβάλουν σε ένα ολοκληρωμένο περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα.

11. Να αναπτύξουν και/ή ενισχύσουν τις πολιτικές για περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα, συγκεκριμένα με:

    α) Την ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών και προγραμμάτων που θα εξασφαλίζουν αποτελεσματική προστασία από την έκθεση σε δευτερογενή καπνό και δευτερογενή αερολύματα.

    β) Την εφαρμογή και/ή ανάπτυξη εκστρατειών πρόληψης, διακοπής του καπνίσματος και ευαισθητοποίησης, όπως εκπαιδευτικές εκστρατείες, εκστρατείες προβολής και ενημέρωσης για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα μέτρα για περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα. Οι εκστρατείες αυτές θα μπορούσαν επίσης να αποτελέσουν μέρος πρωτοβουλιών για τη μείωση του εθισμού. Οι εκστρατείες αυτές μπορούν να βασίζονται και/ή να συμπληρώνουν τις πρωτοβουλίες πρόληψης που περιλαμβάνονται στο ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου.

    γ) Την εξασφάλιση της ύπαρξης κατάλληλων δομών και μηχανισμών για την προώθηση της συμμόρφωσης, καθώς και την εφαρμογή και/ή την ανάπτυξη βέλτιστων πρακτικών που μπορούν να βελτιώσουν την υλοποίηση και την επιβολή των μέτρων για περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα.

12. Να συνεργάζονται για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την ανάπτυξη νέων ή την ενίσχυση των υφιστάμενων πολιτικών, προγραμμάτων και στρατηγικών για περιβάλλον χωρίς καπνό και αερολύματα, ώστε να διασφαλιστεί η πληρότητά τους, καθώς και για τον σχεδιασμό και την πιλοτική εφαρμογή φιλόδοξων και αποτελεσματικών προσεγγίσεων για την επίτευξη περιβάλλοντος χωρίς καπνό και αερολύματα.

13. Να συνεργάζονται στενά μεταξύ τους και με την Επιτροπή για την ανάπτυξη συνεκτικού πλαισίου ορισμών, σημείων αναφοράς και δεικτών για την αποτελεσματική εφαρμογή της παρούσας σύστασης, καθώς και για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την επικαιροποίηση των μέτρων της, κατά περίπτωση.

14. Να υποβάλουν στην Επιτροπή, και συγκεκριμένα στην ομάδα εμπειρογνωμόνων για τη δημόσια υγεία και στην ομάδα εμπειρογνωμόνων σχετικά με την πολιτική για τον καπνό, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και την πρόοδο των μέτρων που ελήφθησαν, αρχικά 3 έτη μετά την έκδοση της παρούσας σύστασης και στη συνέχεια ανά πενταετία.

Η σύσταση 2009/296/ΕΚ αντικαθίσταται από την παρούσα σύσταση.

Στρασβούργο,

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος